

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bottalico, P., Graetzer, S., & Hunter, E. J. (2016). Effects of speech style, room acoustics, and vocal fatigue on vocal effort. *Journal of the Acoustical Society of America*, 139(5), 2870–2879.
2. Mürbe, D., Pabst, F., Hofmann, G., & Sundberg, J. (2004). Effects of a professional solo singer education on auditory and kinesthetic feedback—A longitudinal study of singers' pitch control. *Journal of Voice*, 18(2), 236–241.
3. Shrivastav, R., Aithal, V., & Nanjundaswamy, M. H. (2017). Temporal resolution and active auditory discrimination skill in vocal musicians. *Journal of Voice*, 31(3), 376.e1–376.
4. Oates, J. M., Bain, B., Davis, P., Chapman, J., & Kenny, D. T. (2006). Development of an auditory-perceptual rating instrument for the operatic singing voice. *Journal of Voice*, 20(1), 71–81.
5. Sundberg, J. (1987). *The Science of the Singing Voice*. DeKalb, IL: Northern Illinois University Press.
6. Nix, J. (2020). *The Classification of Voice Types*. San Diego, CA: Plural Publishing.
7. Himonides, E., & Purves, R. (2020). Technologies for music education. In G. McPherson & G. Welch (Eds.), *The Oxford Handbook of Music Education*. Oxford University Press.
8. Svec, J. G., Popolo, P. S., & Titze, I. R. (2003). Measurement of vocal doses in speech: Experimental procedure and signal processing. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 28(4), 181–192.

Ходкова Н.С.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Херсонського державного університету, м. Херсон, Україна
наукова керівниця – кандидатка педагогічних наук, доцентка

Гулько Н.О. м. Херсон, Україна

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ ВАЛЕНТИНА СІЛЬВЕСТРОВА

Камерно-вокальна музика посідає важливе місце у розвитку української академічної музичної культури другої половини ХХ – початку ХХІ століття. У наукових працях підкреслюється, що камерно-вокальний жанр створює сприятливі умови для поєднання музичної інтонації та поетичного слова, дозволяючи композиторів передати складні психологічні стани та індивідуальні переживання ліричного героя, що зумовлює значну роль останнього у розвитку сучасної музичної культури [3]. Саме камерно-вокальна творчість українських композиторів стала важливим полем художніх пошуків,

у якому формуються нові стильові тенденції та індивідуальні моделі музичного мислення.

Одним із найяскравіших представників сучасної української культури є Валентин Сильвестров, творчість якого посідає важливе місце у процесі розвитку новітньої української музики та характеризується оригінальністю композиторського мислення, індивідуальністю музичної мови та особливою увагою до філософсько-естетичного змісту музичного твору. У працях українських музикознавців, зокрема О. Зінкевич, С. Павлишиної, О. Козаренка, О. Берегової, висвітлюється роль композитора у формуванні нових стильових тенденцій музичного мистецтва другої половини XX – початку XXI століття.

Значну частину творчої спадщини композитора становить камерно-вокальної музика, у якій найповніше виявляються характерні риси його індивідуального стилю: ліричність музичного висловлювання, інтонаційна делікатність, стриманість емоційного розвитку та медитативний характер музичної мови. Камерно-вокальні твори композитора вирізняються тонкою психологічною заглибленістю та прагненням до створення особливого інтимного звукового простору. Серед таких творів важливе місце займають вокальні цикли «Тихі пісні», «Сходінки» та «Кітч-музика» й низка пісень для голосу з фортепіано, створених на тексти різних митців [1].

Важливою жанровою формою у камерно-вокальній творчості композитора є вокальний цикл. Даний жанр дозволяє інтегрувати музичний та поетичний тексти в єдину художню систему, у межах якої формується цілісний драматургічний розвиток, де композитор формує музичну структуру твору, виконавець надає їй індивідуального художнього звучання, а слухач завершує процес сприйняття через власну інтерпретацію образного змісту. У такому контексті означений жанр можна розглядати як особливу форму музично-художньої комунікації. У творчості В. Сильвестрова вокальні цикли нерідко набувають характеру музично-поетичної медитації, для якої властиві інтонаційна стриманість, плавність мелодичного розвитку та делікатний баланс тембрів голосу й фортепіано [2].

Одним із найбільш відомих і досліджуваних творів цього жанру є вокальний цикл «Тихі пісні», написаний для баритона та фортепіано. Особливістю циклу є специфічна манера музичного висловлювання, що ґрунтується на принципі «тихої» інтонації. У музичній тканині твору домінують стримана динаміка, прозорість фактури, плавність мелодичного

розвитку та делікатність інтонаційного руху. Вокальна партія у циклі позбавлена зовнішньої експресії та віртуозності. Натомість композитор акцентує увагу на внутрішньому емоційному стані ліричного героя, його психологічних переживаннях та філософських роздумах. Спираючись на думку дослідників, можемо стверджувати, що у творчості композитора цей образ часто пов'язаний із темами пам'яті, часу та духовного пошуку. Особливу роль у створенні художнього образу відіграє поетичний текст, який композитор прагне максимально зберегти у його інтонаційній та смисловій цілісності. Митець не підпорядковує слово музичній конструкції, а, навпаки, вибудовує музичний розвиток відповідно до внутрішньої логіки поетичного тексту. Завдяки цьому музика органічно продовжує поетичну думку та поглиблює художній зміст твору[4].

Важливою особливістю циклу є також роль фортепіанної партії, яка не обмежується функцією акомпанементу, а виступає активним учасником формування художнього образу. Завдяки прозорій фактурі, делікатним гармонічним поєднанням та тонкій динамічній палітрі фортепіано створює особливу звукову атмосферу, що підсилює емоційний зміст вокальної партії.

Зазначимо, що даний цикл став важливим етапом у процесі формування індивідуальної стилістики композитора, оскільки саме тут виокремилися характерні риси його зрілого стилю: інтонаційна делікатність, стриманість музичного висловлювання та прагнення до створення камерного, інтимного звукового простору.

Загалом, камерно-вокальна творчість В. Сильвестрова демонструє своєрідний синтез традицій і новаторства. З одного боку, у його творах простежується зв'язок із традиціями романтичної камерно-вокальної лірики, а з іншого – композитор формує власну інтонаційно-стильову систему, що вирізняється особливою делікатністю музичного висловлювання та філософською заглибленістю.

Отже, камерно-вокальна творчість В. Сильвестрова посідає важливе місце у сучасній українській музичній культурі. Жанрово-стильові особливості його творів виявляються у ліричності музичного мислення, інтонаційній стриманості, медитативності, тісній взаємодії музики й поетичного слова, а також у прагненні до створення камерного інтимного звукового простору.

Аналіз камерно-вокальної спадщини композитора дозволяє глибше осмислити процеси розвитку сучасної української музики та специфіку індивідуального стилю митця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Калініна А. С. Авторський стиль Валентина Сильвестрова у «Двох романсах» на вірші Олександра Блока. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2019. Вип. 126. С. 29-38.
2. Туз Д. Принципи вокального монологу в камерно-вокальній творчості українських композиторів. Львів: Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка. Львів : 2021. 83 с.
3. Чжан Цзеюй. Образ ліричного героя в камерно-вокальних циклах В. Сильвестрова. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 66. Ч. 3. С. 65–70.
4. Zhukov Vasyi, Lisunova Lyudmila, Фан Мей, Ван Інчжи. Postmodernism in Ukrainian music: “Quiet Songs” by Valentyn Silvestrov. *Música Hodie*. 2022. Vol. 22. URL: <https://revistas.ufg.br/musica/article/view/71779/38506>

Шостак В.С.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Херсонського державного університету, м. Херсон, Україна
наукова керівниця — кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри культури і мистецтв
Терешенко Н.В. м. Херсон, Україна

ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У НАТЮРМОРТІ: ВІД ЕСТЕТИЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ДО ЖИВОПИСНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Мистецтво за своєю природою є унікальним способом пізнання та відтворення світу, де об'єктивна реальність переплітається з глибинними переживаннями автора. Це не просто фіксація побачено автором, а складна духовна діяльність спрямована на пошук гармонії між формою та змістом.

У цій статті ми ставимо за мету дослідити процес створення художнього образу в натюрморті як шлях від виникнення естетичного задуму до його практичного втілення на полотні. У роботі ми прагнемо виявити закономірності трансформації предметного світу в мистецьку реальність, а також обґрунтувати систему живописних прийомів.

Якщо, говорити про естетику, художній образ постає як центральна категорія, що перетворює звичайний предметний світ на самодостатню